KANTONALNO TUŽILAŠTVO
TUZLANSKOG KANTONA

ISTRAGA

Vodič za građane kroz prvu fazu krivičnog postupka

Zakon o krivičnom postupku FBiH • čl. 228–240

Informativna brošura za građane

UVOD • ČL. 231–232

Šta je istraga?

Prvi korak ka tome da se utvrde sve relevantne činjenice

Istraga je proces prikupljanje dokaza

Kada postoje **osnovi sumnje** da je neko krivično djelo učinjeno, **tužilac** naređuje istragu. U njoj se utvrđuje **šta se desilo, ko je to učinio** i ima li dovoljno dokaza za optužnicu.

Istragu vodi tužilac

Tužilac sam ili preko policije provodi istražne radnje: ispituje osumnjičenog, saslušava oštećenog i svjedoke, vrši uviđaj i naređuje vještačenja, te provodi i druge potrebne radnje.

Istraga nije suđenje

U istrazi se još **ne odlučuje o krivici**. O tome odlučuje samo sud, ukoliko tužilac podigne optužnicu.

Kako izgleda tok istrage

1. Prijava
2. Naredba o istrazi
3. Istražne radnje
4. Okončanje istrage
5. Optužnica

Istraga se može i obustaviti – ako za nastavak nema osnova.

PRIJAVA • ČL. 229–230

Prijavite krivično djelo

Svaki građanin ima pravo da podnese prijavu

Vaše pravo i ponekad dužnost

Svaki građanin ima **pravo** prijaviti krivično djelo. Dužnost postoji kada je **samo neprijavljivanje** tog djela također krivično djelo.

Kome i kako se podnosi prijava?

Pisano

Prijava se podnosi tužiocu u pisanoj formi.

Usmeno

Tužiocu možete prijaviti i usmeno. O tome se sačini zapisnik.

Prijava telefonom

Ako je prijava saopćena telefonom, sačinjava se **službena zabilješka**.

Podnijeli ste prijavu na pogrešnu adresu?

Ako prijavu primi sud, policija ili drugi tužilac u Federaciji, **dužni su je odmah proslijediti** nadležnom tužiocu.

Važno

Kod usmene prijave bit ćete upozoreni na **posljedice lažnog prijavljivanja**. Prijavite samo ono što zaista znate ili za šta imate relevantne podatke i informacije.

OBAVEZA • ČL. 228

Kada je prijava obaveza?

Posebna odgovornost službenika i zaštite djece

Službene i odgovorne osobe

- u organima vlasti na svim nioima, javnim preduzećima i ustanovama i drugim pravnim licima dužne su prijaviti krivično djelo za koje saznaju
- moraju **sačuvati tragove**, predmete i dokaze
- policiju ili tužilaštvo obavještavaju **bez odlaganja**

Zaštita maloljetnih osoba

- **ljekari i zdravstveni radnici, nastavnici, vaspitači, roditelji, staratelji i usvojitelji i druge osobe koje se brinu o djeci ili ih nadziru i odgajaju**
- ako posumnjaju da je dijete žrtva **seksualnog, fizičkog ili drugog zlostavljanja**, dužne su to **odmah** prijaviti policiji ili tužiocu

Sumnja je dovoljna

Ne morate imati dokaz. Dovoljno je da postoji **sumnja**. Dokaze prikuplja tužilac uz pomoć agencija za provođenje zakona.
Vaša dužnost je da sumnju prijavite.

NAREDBA • ČL. 231

Naredba o istrazi

Tužilac odlučuje hoće li se istraga provoditi

Istraga počinje naredbom tužioca

- naređuje se kada postoje **osnovi sumnje** da je izvršeno krivično djelo
- u naredbi su: podaci o učinitelju (ako su poznati), **opis djela**, zakonski naziv djela, okolnosti koje potvrđuju sumnju i **postojeći dokazi**
- tužilac navodi šta treba istražiti i koje radnje preduzeti

Kada se istraga neće provoditi?

- prijavljeno djelo **očigledno nije krivično djelo**
- ne postoje osnovi sumnje da je prijavljena osoba učinila djelo
- nastupila je **zastarjelost**, ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem
- postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje

Ako se donese naredba o neprovođenju istrage imate pravo na pritužbu

8

DANA

od dana prijema obavijesti o neprovođenju istrage, i u tom slučaju oštećeni ili podnosilac prijave ima pravo na podnošenje pritužbe Uredu glavnog tužioca.

RADNJE • ČL. 232, 236–237

Šta se radi u istrazi?

Istražne radnje koje tužilac može preduzeti

- Ispitivanje osumnjičenog
- Saslušanje oštećenog i svjedoka
- Uviđaj i rekonstrukcija događaja
- Posebne mjere zaštite svjedoka
- Naređivanje vještačenja
- I druge potrebne radnje

Uviđaj i vještačenja

Policija nakon obavještenja tužioca vrši uviđaj i određuje vještačenja. Ako je tužilac na licu mjesta, može tražiti da se preduzmu radnje koje smatra neophodnim. Sve se mora **dokumentovati**.

Smrt prouzrokovana krivičnim djelom

Ako postoji sumnja da je smrt prouzrokovana krivičnim djelom, tužilac naređuje **pregled i obdukciju**. Za ekshumaciju je potrebna naredba suda.

NADZOR • ČL. 233, 236

Policija radi pod nadzorom tužioca

Ovlaštene službene osobe i tužilac – zajednički posao

Teža krivična djela

Ako je za djelo propisana kazna zatvora **preko pet godina**, policija je dužna da **odmah** obavijesti tužioca i da pod njegovim nadzorom traži počinioca, spriječava bjekstvo, te čuva tragove i dokaze.

Lakša krivična djela

Ako je propisana kazna zatvora **do pet godina**, policija tužioca obavještava o svemu što je preduzela **najkasnije u roku od sedam dana** od saznanja o postojanju osnova sumnje da je krivično djelo učinjeno.

Opasnost od odlaganja

Kada se ne može čekati, policija preduzima **neophodne radnje** po zakonu, a zatim o svemu odmah obavještava tužioca i predaje prikupljene predmete koji mogu poslužiti kao dokaz.

Postupanje u oba smjera

Policija izvještava tužioca o svim činjenicama i dokazima, **uključujući i one koji idu u korist osumnjičenom**. Istraga treba utvrditi činjenice, a ne samo prikupiti dokaze protiv prijavljenog.

PRAVA • ČL. 234–235

Vaša prava kod policijskih radnji

Šta policija smije, a šta imate pravo odbiti

Šta policija može preduzeti

- prikupiti izjave te utvrditi identitet osoba i predmeta
- pregledati vozila, putnike i prtljag; raspisati potragu
- ograničiti kretanje na prostoru dok traju prethodne radnje
- uz odgovornu osobu pretražiti prostorije

Poziv na davanje izjave

Poziv mora biti **pisani**, s navedenim **razlozima**. Osoba **ne mora dati izjavu** niti odgovarati na pitanja, ali mora dati lične podatke – o tome je policija mora poučiti.

Zadržavanje i evidentiranje

- Osobe zatečene na mjestu događaja mogu se zadržati radi izjava **najduže šest sati**; tužilac mora biti obaviješten
- Fotografisanje i otisci prstiju su mogući, a javno objavljivanje fotografije **samo uz odobrenje tužioca**

Imate pravo na pritužbu

Na policijske radnje možete podnijeti **pritužbu tužiocu u roku od 3 dana** (čl. 234).

DOKAZI • ČL. 238

Sudsko osiguranje dokaza

Kada se dokaz mora sačuvati prije suđenja

Zašto je to potrebno?

Ponekad postoji opasnost da svjedok **kasnije neće biti dostupan** sudu za vrijeme suđenja ili da će se neki dokaz prikriti. Tada se dokaz osigurava unaprijed, prije suđenja.

Kako to ide?

1. **Prijedlog**

   Stranke ili branitelj predlažu sudiji za prethodni postupak da se izjava svjedoka uzme na posebnom saslušanju ili da se preduzme radnja kojom se dokaz osigurava.

2. **Odluka sudije**

   Ako sudija prihvati prijedlog, obaviještava stranke i branitelja. Ako ga odbije, donosi rješenje.

3. **Pravo na žalbu**

   Protiv odbijanja prijedloga može se izjaviti **žalba sudskom vijeću**.

4. **Upotreba na suđenju**

   Takva izjava se na glavnom pretresu koristi tek kada se **dokaže da je svjedok nedostupan**, uprkos svim naporima da se osigura njegovo prisustvo.

OBUSTAVA • ČL. 239

Obustava istrage

Kada tužilac zaključi da za nastavak nema osnova

Tužilac naredbom obustavlja istragu ako:

- Djelo koje je počinio osumnjičeni **nije krivično djelo**
- Postoje okolnosti koje **isključuju krivičnu odgovornost** osumnjičenog
- **Nema dovoljno dokaza** da je osumnjičeni počinio djelo
- Djelo je obuhvaćeno **amnestijom, pomilovanjem ili zastarom**, ili postoje druge smetnje za krivično gonjenje

Ko se obavještava?

- Tužilac u **pisanoj formi** obavještava o obustavi i razlozima:
- **Oštećenog** koji ima prava iz člana 231. ovog Zakona
- **Osumnjičenog**, ako je ispitan
- **Osobu koja je prijavila** krivično djelo

Obustava nije uvijek kraj

Ako je istraga obustavljena zato što nije bilo dovoljno dokaza, tužilac je može **ponovo otvoriti** kada se pojave nove činjenice i okolnosti koje ukazuju na osnove sumnje.

OKONČANJE • ČL. 240

Okončanje istrage

Rokovi i pravo na pritužbu zbog dužine trajanja

Kada se istraga okončava?

Tužilac okončava istragu kada nađe da je stanje stvari **dovoljno razjašnjeno** da se može podići optužnica. To se bilježi u spisu.

Ako istraga dugo traje

6 mjeseci — od naredbe o istrazi: ako nije okončana, tužilac obavještava glavnog tužioca o razlozima neokončanja.

Novi rok — glavni tužilac određuje novi rok do **6 mjeseci** – a za djela sa kaznom od **10 godina ili težom** do **1 godine**.

8 dana — ako istraga ni tada nije gotova, tužilac obavještava glavnog tužioca, osumnjičenog i oštećenog.

15 dana — rok da osumnjičeni i oštećeni podnesu pritužbu glavnom tužiocu zbog dužine trajanja postupka od momenta dostavljanja obavijesti.

Pravo da budete ispitani

Optužnica se **ne može podići** ako osumnjičeni nije bio ispitan. To je jedna od važnih garancija pravičnog postupka.

Rokovi na jednom mjestu

Zapamtite najvažnije brojeve iz istrage

3 dana	Obavijest oštećenom i podnosiocu o neprovođenju istrage	čl. 231
8 dana	Pritužba na naredbu o neprovođenju istrage	čl. 231
7 dana	Policija obaviještava tužioca (djela do 5 godina zatvora)	čl. 233
6 sati	Najduže zadržavanje osobe na mjestu događaja	čl. 235
3 dana	Pritužba tužiocu na policijske radnje	čl. 234
6 mjeseci	Rok za okončanje istrage, zatim obavijest glavnom tužiocu	čl. 240
do 1 godine	Najduži novi rok za djela sa kaznom od 10 godina ili težom	čl. 240
8 dana	Obavijest o razlozima neokončanja istrage	čl. 240
15 dana	Pritužba glavnom tužiocu zbog dužine trajanja istrage	čl. 240

Napomena

Ova brošura je informativnog karaktera i ne zamjenjuje zakonski tekst niti pravni savjet. Izvor: Zakon o krivičnom postupku Federacije BiH, Glava XIX – Istraga, čl. 228–240.